

בבית המשפט העליון

בש"פ 8497/19

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

המערער: יעקב פודים

נ ג ד

המשיבה: ועדת האתיקה במחוז ירושלים של לשכת עורכי הדין

ערעור על החלטת הרשם ר' גולדשטיין בבש"פ 6710/19
מיום 1.12.2019

בשם המערער: עו"ד גדעון פודים

פסק-דין

לפני ערעור על החלטת כב' הרשם ר' גולדשטיין בבש"פ 6710/19 מיום 1.12.2019, במסגרתה נדחתה בקשה להארכת מועד להגשת בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט מ' בר-עם) בעב"י 59457-03-19 מיום 17.7.2019.

הרקע לערעור

1. נגד המערער הוגשה תלונה לוועדת האתיקה שליד הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בירושלים (להלן: ועדת האתיקה) בגין התנהלות רשלנית של המערער בניהול הליכים משפטיים והליכי הוצאה לפועל. תחילה, התקבלה בקשתו לעכב את ההליך המשמעותי עד להכרעת בית משפט השלום בירושלים בהליך אזרחי שננקט נגדו על ידי לקוחותיו באותו עניין (ת"א 2766/09) (להלן: ההליך האזרחי). יחד עם זאת, בשלב מסוים, ביום 27.2.2011 בטרם מתן הכרעה בהליך האזרחי, הגישה ועדת האתיקה קובלנה נגד המערער לבית הדין המשמעותי במחוז ירושלים (להלן: בית הדין המחוזי) בגין ביצוע עבירות משמעות (בד"מ 12/11). בית הדין הורה על עיכוב הליכי המשמעות נגד המערער עד לסיום ההליך האזרחי.

2. לאחר שניתן פסק הדין בהליך האזרחי, חודש ההליך המשמעתי, וביום 18.6.2018 הוכרע דינו של המערער על ידי בית הדין המחוזי אשר אימץ את קביעותיו העובדתיות של בית משפט השלום בהליך האזרחי. המערער הורשע בביצוע עבירות משמעת של אי מילוי חובת עורך דין כלפי לקוח, והושת עליו עונש השעיה לתקופה של שלוש שנים וקנס בסך של 7,000 ש"ח. ערעור שהגיש המערער לבית הדין הארצי של לשכת עורכי הדין (להלן: בית הדין הארצי) על הכרעת הדין ועל גזר הדין של בית הדין המחוזי – נדחה (בד"א 47/18). על פסק דין זה הוגש ערעור לבית המשפט המחוזי.

3. בפסק דינו מיום 17.7.2019, דחה בית המשפט המחוזי את הערעור. בין היתר נקבע כי אף אם נפל פגם בהליך המשמעתי משום שלא ניתנה למערער, לטענתו, האפשרות להגיב לתלונה נגדו, וספק אם כך היה, חזקה שזכות השימוע שלו מוצתה במסגרת הגנתו בהליך האזרחי. על כל פנים, בהחלטת בית הדין המחוזי לעכב את הליכי המשמעת עד להכרעה בהליך האזרחי היה כדי לרפא את הפגם הנטען.

4. ביום 2.10.2019 הגיש המערער בקשת רשות ערעור לבית משפט זה על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, אך מזכירות בית המשפט דחתה את ההליך מהמרשם בשל האיחור שבהגשתו. ביום 10.10.2019 הגיש המערער בקשה להארכת מועד, בה טען כי על הליך ערעורי בהליכי משמעת חלים סדרי הדין של הדין האזרחי, ועל כן בקשתו לא הוגשה באיחור, שכן ימי הפגרה אינם באים במניין הימים להגשת הבקשה. עוד טען המערער כי גם אם טעה, מדובר בטעות שנעשתה בתום לב, אשר יש להכיר בה כ"טעם מיוחד" המצדיק הארכת מועד להגשת בקשתו. כמו כן טען כי סיכויי הערעור בעניין טענותיו להגנה מן הצדק ובעניין חומרת העונש שהוטל עליו הינם טובים. המשיבה התנגדה לקבלת הבקשה.

5. ביום 1.12.2019 דחה הרשם את הבקשה להארכת מועד. הרשם ציין כי לרשות המערער עמדו 30 ימים להגשת בקשתו, והלכה היא שימי הפגרה באים במניין הימים לצורך הגשת הליכים מעין אלו. מכאן שבקשת המערער הוגשה באיחור ניכר. הואיל וטעות בהבנת הדין אינה מהווה כשלעצמה טעם למתן הארכת מועד, ולא נמצא כי הטעות במקרה זה הייתה סבירה בנסיבות העניין, אין מקום לאפשר את הארכת המועד המתבקשת. כמו כן, סיכויי הלכאוריים של ההליך, בהיותו בקשת רשות ערעור ב"גלגול רביעי", אינם גבוהים על פניהם.

6. בערעור שלפני, המערער טען כי שגה הרשם בהחלטתו. לשיטתו, טעות במניין הימים הוכרה כ"טעם מיוחד" שעשוי להצדיק מתן הארכת מועד, ומכיוון שטעותו נעשתה בתום לב יש לאפשר לו את ההארכה המבוקשת. עוד שגה הרשם בהערכת סיכויי הערעור. הערכאות הקודמות שגו בכך שהתעלמו מטענתו שנמנעה ממנו זכות הטיעון בטרם הוגשה הקובלנה נגדו, ומדובר בפגם מהותי בהליך המקים לו הגנה מן הצדק שתוצאתה זיכוי.

דיון והכרעה

7. לאחר שעיינתי בהודעת הערעור ובהחלטות הקודמות הנוגעות להליך זה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

כידוע, לרשם בית המשפט נתון שיקול דעת רחב בעניינים כגון דא, וערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בו בנקל (ראו לאחרונה: בש"פ 7667/19 אלעברה נ' מדינת ישראל (18.11.2019); בש"א 3958/19 פלוני נ' המאגר הישראלי לביטוח רכב ("הפול"), פסקה 4 (27.6.2019)). בענייננו, לא נפל כל פגם בהחלטה המצדיק התערבות ערכאת הערעור בה.

8. בעבר, ערעור על פסק דין של בית הדין הארצי נדון לפני בית משפט זה. המועד להגשת הערעור הועמד על 30 יום. זאת כמפורט בסעיף 71 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 (להלן: החוק), בנוסחו טרם כניסתו לתוקף של חוק לשכת עורכי הדין (תיקון מס' 32), התשס"ח-2008 (להלן: התיקון או תיקון מס' 32). כמו כן, במסגרת תקנה 2(ב) לתקנות בתי המשפט (סדרי דין בערעור לבית המשפט העליון לפי חוק לשכת עורכי הדין), התשמ"ט-1988 (להלן: התקנות), נקבע כי הערעור על פסק דין של בית הדין הארצי יוגש תוך 30 יום מיום שקיבל המערער את פסק הדין, והארכת המועד תתאפשר רק "מטעמים מיוחדים שירשמו". במסגרת תיקון מס' 32, תוקן סעיף 71 שבחוק, כך שערכאת הערעור על פסק דין של בית הדין הארצי הינה כיום בית המשפט המחוזי בירושלים.

9. אם כן, לאחר תיקון מס' 32, לא נקבע בחקיקה ראשית ולא בחקיקת משנה מועד להגשת בקשת רשות ערעור לבית משפט זה על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בערעור על פסק דינו של בית הדין הארצי. עם זאת, בפסיקה עקבית של רשמי בית משפט זה מאז תיקון החוק, הובהר כי אין בתיקון כדי לשנות את המועד להגשת הליך ערעורי לבית משפט זה – כעת כבקשת רשות ערעור – תוך 30 יום מיום מתן פסק הדין של בית המשפט המחוזי (וראו: בש"פ 6803/13 פליקסברוט נ' ועדת האתיקה המחוזית של לשכת עורכי-

הדין, פסקה 3 (15.10.2013) (להלן: עניין פליקסברוטד); בש"פ 1051/15 בנרי נ' ועדת האתיקה המחוזית של לשכת עורכי הדין (3.3.2015) (להלן: עניין בנרי); בש"פ 6447/11 מסאלחה נ' ועדת האתיקה הארצית של לשכת עורכי הדין (20.9.2011) (להלן: עניין מסאלחה)). פסיקה זו אוששה בפסק דינו של השופט (כתוארו אז) ס' ג'ובראן במסגרת בש"פ 4741/16 עו"ד מרים כהן נ' ועדת האתיקה של לשכת עורכי הדין - מחוז חיפה, פסקה 7 (29.9.2016).

[במאמר מוסגר יצוין כי הלכה זו גם מתיישבת היטב עם שורת ההיגיון. לפיו, לא ייקבע מועד ארוך יותר להגשת ערעור ברשות, מאשר המועד להגשת ערעור בזכות (השוו: בהליך האזרחי – 45 ימים להגשת ערעור בזכות ו-30 ימים להגשת ערעור ברשות לפי תקנות 397 ו-398 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: התקסד"א); בהליך הפלילי – 45 ימים להגשת ערעור בזכות או ערעור ברשות לפי סעיף 199 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החסד"פ)].

10. כמו כן, חרף העובדה שעל פני הדברים התקנות מתייחסות למצב המשפטי שהיה קיים טרם תיקון מס' 32, בפסיקה אומץ האמור בתקנה 2 (ב) לתקנות הדנה כאמור בהארכת מועד להגשת ערעור על פסק דינו של בית הדין הארצי "מטעמים מיוחדים שיירשמו" גם לעניין הגשת בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי (ראו: עניין בנרי). שאלה אחרת היא מהם אותם טעמים מיוחדים.

11. בהליכים אזרחיים, לפי תקנה 528 לתקסד"א רשאי בית משפט להאריך מועדים "מטעמים מיוחדים שיירשמו", זאת ככלל כאשר האיחור של בעל דין נגרם בעטיין של נסיבות חיצוניות שאינן בשליטתו (ראו: בש"מ 6039/18 בצלאל נ' הוועדה המחוזית לתכנון ירושלים, פסקה 7 (17.10.2018); רע"א 1000/17 פלוני נ' פלוני, פסקה 8 (12.9.2017); רע"א 1778/07 עופר נ' דין (1.3.2007)). לעומת זאת, בהליכים פליליים, לפי סעיף 201 לחסד"פ, רשאי בית המשפט להאריך מועד, כאשר על בעל דין המבקש זאת לבסס "טעם ממשי המניח את הדעת" לאיחור, אשר עוצמתו הנדרשת פחותה מאשר ה"טעם המיוחד" בהליך האזרחי (בש"פ 4354/18 פרוסמן נ' מדינת ישראל, פסקאות 4-5 (11.6.2018); ע"פ 6955/15 בלאו נ' עיריית חיפה, פסקה 8 (16.6.2016)).

לכאורה אפוא אמת המידה להארכת מועד לנקיטת הליך ערעורי, הן בהליכים משמעתיים של לשכת עורכי הדין והן בהליכים אזרחיים, היא זהה, היינו נדרשים "טעמים מיוחדים שיירשמו". עם זאת, בהתחשב במהותם של ההליכים המשמעתיים של לשכת עורכי הדין "המצויים במעגל המעין-פלילי" (וראו: בר"ש 1958/09 עו"ד ניק ברי נ' הועד

המחוזי של לשכת עוה"ד בתל אביב, פסקה י"ג (10.5.2009) (להלן: עניין ברי), אמת המידה לבחינת "טעמים מיוחדים" במסגרת זו צריכה להיות מקלה יותר מזו הנוקשה שבהליכים האזרחיים. עם זאת, אמת מידה זו עדיין מציבה משוכה גבוהה יותר מאשר הכלל הגמיש יחסית בהליכים פליליים (ראו: עניין בנרי; עניין פליקסברוטד).

12. בענייננו, טען המערער כי יש בטעותו בהבנת הדין כדי להצדיק את הארכת המועד. ההלכה בהליכים אזרחיים היא שכדי שטעות בהבנת הדין תתקבל כ"טעם מיוחד" המצדיק הארכת מועד, על בעל הדין להוכיח כי מדובר בטעות שאדם סביר יכול היה להיקלע אליה (בש"א 7955/19 חמדאן וגאדה נ' פקיד שומה פתח תקוה – רשות המיסים (8.12.2019); בש"מ 6229/11 דון - יחיא נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה, חיפה, פסקה 8 (10.1.2012)). ברם, בדיקה פשוטה של המערער בדבר החלטות רשמי בית משפט זה בהליכי ערעור על הליכי משמעת של לשכת עורכי הדין הייתה מגלה כי ימי הפגרה באים במניין הימים לצורך חישוב המועד להגשת בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי (ראו למשל: עניין פליקסברוטד; עניין מסאלחה). על כן, בצדק קבע הרשם כי לא נמצא טעם המצדיק מתן הארכת מועד, גם בהתחשב באמת המידה המקלה באופן יחסי בהליכים מהסוג דנא, שכן המערער לא הציג כל נימוק המניח את הדעת מדוע יש להתחשב במחדלו מעבר לעובדה כי שגה בהבנת הדין. זאת בשים לב לכך שעל בעל דין מוטלת האחריות לברר בדין את הכללים הנוגעים למועדים להגשת הליכים, לרבות האם ימי הפגרה באים במניין הימים אם לאו (ראו למשל: בש"מ 7312/19 זכרון זאב צבי נ' מועצת עיריית ירושלים, פסקה 4 (13.11.2019)).

13. עוד יש לציין כי להיעדרו של "טעם מיוחד" מצטרפים במקרה זה שיקולים נוספים המצדיקים דחיית הבקשה. האיחור בהגשת הבקשה אינו זניח כלל. כמו כן, מבלי לקבוע מסמרות יצוין גם כי סיכויי ההליך הערעורי אינם נחזים להיות גבוהים. בקשת רשות ערעור על פסק דין של בית המשפט המחוזי בערעור על פסק דין של בית הדין המשמעתי הארצי של לשכת עורכי הדין הינה הליך ב"גלגול רביעי". על הליך מעין זה רשות ערעור ניתנת רק "במשורה שבמשורה" (עניין ברי, פסקה ז'; בר"ש 5568/12 פלוני נ' וועדת האתיקה של לשכת עוה"ד בישראל (2.9.2012); בר"ש 7964/19 נקר נ' ועדת האתיקה של לשכת עורכי הדין (4.12.2019)). טענתו של המבקש בדבר הפגם שנפל בכך שלא ניתנה לו הזדמנות להשיב לקובלנה שהוגשה נגדו נדונה והוכרעה ואינה מצדיקה מתן רשות ערעור. גם הטענות בדבר חומרת העונש, ככלל, אינן מסוג הטענות המצדיקות מתן רשות ערעור בגלגול רביעי (ראו למשל: בר"ש 5279/15 ורצברגר נ' ועדת האתיקה של לשכת עורכי הדין (7.10.2015)).

הערעור נדחה אפוא.

ניתן היום, ג' בטבת התש"ף (31.12.2019).

ש ו פ ט